

Abstrakt

Ve svých zamyšleních nad uměním antického Řecka se Friedrich Nietzsche dotýká podstaty toho, čím umění je a být musí, aby uměním zůstalo. Neboť mám dojem, že se znovu objevila možnost hovořit o podstatě věcí — postmoderní relativismus již přestává být tak módní a zároveň také poskytuje nové, ve vyjadřování dříve nemyslitelné možnosti — chytám se několika klíčových momentů z Nietzscheho úvah a v kontextu moderního a současného umění se snažím mimo jiné pochopit, co činí umění, po všem čím prošlo, dnes stále tak životně zásadním.

Jako klíčový motiv zde (znovu)vyvstává idea krásy. V Nietzscheho pojetí umění není krása pouze estetickým konceptem, ale má roli mnohem závažnější — je hlavním a jediným kritériem (umělecké) pravdivosti.

I když byla v posledních několika desetiletích krása v umění popírána, zavržena i zakázána, znovu se začíná v současné tvorbě objevovat — přestože ne cíleně — jako formotvorná a normotvorná hodnota.

Znovuobjevení krásy je podstatné také (a možná zejména) v kontextu snadné (politické) zneužitelnosti umění — před níž naléhavě varoval u samého zrodu mimetických umění Platon — projevující se formou uměleckých paskvilů, ať již duchovních, politických nebo výtvarných, které také dnes zužují kulturní a občanský život naší společnosti, a kde je právě krása jediným skutečným kritériem, rozlišujícím pravdu od lži a přetvářky.